

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINIS TEISMAS

SPRENDIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINIO TEISMO 2003 M. GRUODŽIO 30 D., 2006 M. LAPKRIČIO 13 D. NUTARIMŲ, 2013 M. KOVO 13 D. SPRENDIMO NUOSTATŲ IŠAIŠKINIMO

2017 m. spalio 20 d. Nr. KT14-S7/2017

Vilnius

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, susidedantis iš Konstitucinio Teismo teisėjų Elvyros Baltutytės, Gintaro Godos, Vytauto Greičiaus, Danutės Jočienės, Gedimino Mesonio, Vyto Miliaus, Daivos Petrylaitės, Janinos Stripeikienės, Dainiaus Žalimo,

sekretoriaujant Daivai Pitrėnaitei,

dalyvaujant prašymą išaiškinti Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo aktų nuostatas pateikuso pareiškėjo Lietuvos Respublikos Seimo atstovui Lietuvos Respublikos Seimo nariui Žygimantui Pavilioniui,

remdamasis Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 61 straipsniu, Teismo posėdyje 2017 m. spalio 17 d. žodinio proceso tvarka išnagrinėjo Lietuvos Respublikos Seimo 2017 m. birželio 27 d. nutarime Nr. XIII-526 „Dėl kreipimosi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą su prašymu išaiškinti Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2006 m. lapkričio 13 d. nutarimo „Dėl teisės aktų, reguliuojančių Lietuvos Respublikos pilietybės santykius, nuostatų atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ ir 2013 m. kovo 13 d. sprendimo „Dėl Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2003 m. gruodžio 30 d., 2006 m. lapkričio 13 d. nutarimų nuostatų išaiškinimo“ teiginius, susijusius su Lietuvos Respublikos piliečių galimybėmis kartu būti ir kitos valstybės piliečiais“ išdėstytą prašymą Nr. 1B-17/2017 išaiškinti kai kurias Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2006 m. lapkričio 13 d. nutarimo, 2013 m. kovo 13 d. sprendimo nuostatas.

Konstitucinis Teismas

nustatė:**I****Pareiškėjo prašymas**

1. Konstitucinis Teismas 2006 m. lapkričio 13 d. konstitucinės justicijos byloje Nr. 45/03-36/04 priėmė nutarimą „Dėl teisės aktų, reguliuojančių Lietuvos Respublikos pilietybės santykius, nuostatų atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ (Žin., 2006, Nr. [123-4650](#); toliau – Konstitucinio Teismo 2006 m. lapkričio 13 d. nutarimas).

Konstitucinis Teismas 2013 m. kovo 13 d. konstitucinės justicijos byloje Nr. 40/03; 45/03-36/04 priėmė sprendimą „Dėl Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2003 m. gruodžio 30 d., 2006 m. lapkričio 13 d. nutarimų nuostatų išaiškinimo“ (Žin., 2013, Nr. [28-1333](#); toliau – Konstitucinio Teismo 2013 m. kovo 13 d. sprendimas).

2. Pareiškėjas Seimas prašo išaiškinti, be kita ko, ar „Konstitucinio Teismo 2006 m. lapkričio 13 d. nutarimo teiginys „pabrėžtina, kad Konstitucijos 12 straipsnio nuostata, jog asmuo gali būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės piliečiu tik atskirais įstatymo numatytais atvejais, reiškia, kad tokie įstatymo nustatyti atvejai gali būti tik labai reti (atskiri), kad dvigubos pilietybės atvejai turi būti ypač reti – išimtiniai, kad pagal Konstituciją negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, pagal kurį dvigubos pilietybės atvejai būtų ne ypač retos išimtys, bet paplitęs reiškinys“ ir 2013 m. kovo 13 d. sprendimo teiginys „pabrėžtina, kad Konstitucijos 12 straipsnio nuostata, jog asmuo gali būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės piliečiu tik atskirais įstatymo nustatytais atvejais, reiškia, kad tokie įstatymo nustatyti atvejai gali būti tik labai reti (atskiri), kad dvigubos pilietybės atvejai turi būti ypač reti – išimtiniai, kad pagal Konstituciją negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, pagal kurį dvigubos pilietybės atvejai būtų ne ypač retos išimtys, bet paplitęs reiškinys. Pagal Konstituciją negalimas ir toks Pilietybės įstatymo nuostatų, įtvirtinančių galimybę tuo pat metu būti Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės piliečiu, plečiamasis aiškinimas, pagal kurį dviguba pilietybė būtų ne atskiros, ypač retos išimtys, bet paplitęs reiškinys – *inter alia* reiškia, kad, nepadarius Lietuvos Respublikos Konstitucijos pataisų jos nustatyta tvarka, įstatymu negalima nustatyti, jog Lietuvos Respublikos piliečiai, po Lietuvos Respublikos nepriklausomybės atkūrimo 1990 m. kovo 11 d. išvykę iš Lietuvos Respublikos gyventi į kitas valstybes ir įgiję tų valstybių pilietybę, gali būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės piliečiai“ suteikia galimybę Lietuvos Respublikos Seimui, nepakeitus Konstitucijos 12 straipsnio nuostatų Konstitucijoje nustatyta tvarka, Lietuvos Respublikos pilietybės įstatyme nustatyti teisinį reguliavimą, pagal kurį Lietuvos Respublikos piliečiai, po Lietuvos Respublikos nepriklausomybės atkūrimo 1990 m. kovo 11 d. išvykę iš Lietuvos Respublikos ir įgiję Europos

Sąjungos ar Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos valstybės narės pilietybę, galėtų būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės piliečiai“.

Taigi, kaip matyti iš pareiškėjo Seimo prašymo, Konstitucinio Teismo prašoma nurodytu aspektu išaiškinti šias Konstitucinio Teismo 2006 m. lapkričio 13 d. nutarimo ir 2013 m. kovo 13 d. sprendimo nuostatas:

– Konstitucinio Teismo 2006 m. lapkričio 13 d. nutarimo motyvuojamosios dalies II skyriaus 10 punkto ir III skyriaus 34.3 punkto nuostatą „Pabrėžtina, kad Konstitucijos 12 straipsnio nuostata, jog asmuo gali būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės piliečiu tik atskirais įstatymo numatytais atvejais, reiškia, kad tokie įstatymo nustatyti atvejai gali būti tik labai reti (atskiri), kad dvigubos pilietybės atvejai turi būti ypač reti – išimtiniai, kad pagal Konstituciją negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, pagal kurį dvigubos pilietybės atvejai būtų ne ypač retos išimtys, bet paplitęs reiškinys“;

– Konstitucinio Teismo 2013 m. kovo 13 d. sprendimo rezoliucinės dalies 1 punktą, t. y. nuostatą „Išaiškinti, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimo <...> motyvuojamosios dalies IV skyriaus 4 punkto ir Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2006 m. lapkričio 13 d. nutarimo <...> motyvuojamosios dalies III skyriaus 34.3 punkto, II skyriaus 10 punkto nuostatos: „Nustatydamas Lietuvos Respublikos pilietybės įgijimo pagrindus ir reguliuodamas pilietybės įgijimo ir netekimo tvarką, įstatymų leidėjas turi diskreciją. Tačiau tai darydamas įstatymų leidėjas negali paneigti pilietybės instituto prigimties ir prasmės, jis turi paisyti konstitucinio reikalavimo, kad Lietuvos Respublikos pilietis kartu gali būti ir kitos valstybės piliečiu tik atskirais įstatymo nustatytais atvejais. Pabrėžtina, kad Konstitucijos 12 straipsnio nuostata, jog asmuo gali būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės piliečiu tik atskirais įstatymo nustatytais atvejais, reiškia, kad tokie įstatymo nustatyti atvejai gali būti tik labai reti (atskiri), kad dvigubos pilietybės atvejai turi būti ypač reti – išimtiniai, kad pagal Konstituciją negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, pagal kurį dvigubos pilietybės atvejai būtų ne ypač retos išimtys, bet paplitęs reiškinys. Pagal Konstituciją negalimas ir toks Pilietybės įstatymo nuostatų, įtvirtinančių galimybę tuo pat metu būti Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės piliečiu, plečiamasis aiškinimas, pagal kurį dviguba pilietybė būtų ne atskiros, ypač retos išimtys, bet paplitęs reiškinys“ – *inter alia* reiškia, kad, nepadarius Lietuvos Respublikos Konstitucijos pataisų jos nustatyta tvarka, įstatymu negalima nustatyti, jog Lietuvos Respublikos piliečiai, po Lietuvos Respublikos nepriklausomybės atkūrimo 1990 m. kovo 11 d. išvykę iš Lietuvos Respublikos gyventi į kitas valstybes ir įgiję tų valstybių pilietybę, gali būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės piliečiai“.

3. Pareiškėjas Seimas taip pat prašo išaiškinti, ar „santykinai didelis asmenų, pagal galiojančią teisinį reglamentavimą turinčių Lietuvos Respublikos ir tuo pačiu metu kitos valstybės pilietybę,

skaičius (22 913) neprieštarauja Konstitucinio Teismo suformuluotai teisinei doktrinai, numatančiai, kad „dvigubos pilietybės atvejai turi būti ypač reti – išimtiniai“; ar toks santykinai didelis dvigubą pilietybę jau turinčių asmenų skaičius nesuponuoja, kad, laikantis teisinio lygiateisiškumo principo, analogiškas teisinis reglamentavimas turėtų būti taikomas ir kitai išvykusiųjų kategorijai – tiems Lietuvos Respublikos piliečiams, kurie iš Lietuvos išvyko po 1990 m. kovo 11 d., kadangi vienintelis iš Konstitucinio Teismo doktrinos kylantis (kiekybinis) kriterijus, pagal kurį šiai kategorijai priklausantiems asmenims nėra suteikiama teisė įgyti dvigubą pilietybę, – siekiant, „kad pagal Konstituciją negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, pagal kurį dvigubos pilietybės atvejai būtų ne ypač retos išimtys, bet paplitęs reiškinys“ – neatitinka realybėje susiformavusios teisinės praktikos“.

II

Rengiantis teismui nagrinėjimui gauta medžiaga

4. Rengiant medžiagą Konstitucinio Teismo posėdžiui gautas Valstybės įmonės Registrų centro Gyventojų registro departamento viršininkės Marijos Norkevičienės raštas, kuriame pateikta statistinė informacija, susijusi su pareiškėjo prašyme keliamais klausimais. Rašte nurodyta, kad 25 423 Lietuvos Respublikos piliečiai turi dvigubą (daugybę) pilietybę, bendras Lietuvos Respublikos piliečių skaičius – 3 419 696 asmenys.

III

Teismo posėdyje pateikti pareiškėjo atstovo paaiškinimai

5. Konstitucinio Teismo posėdyje prašymą išaiškinti Konstitucinio Teismo aktų nuostatas pateikęs pareiškėjo Seimo atstovas Seimo narys Ž. Pavilionis paaiškino motyvus, paskatiniusius pareiškėją kreiptis į Konstitucinį Teismą, ir atsakė į Konstitucinio Teismo teisėjų klausimus. Pareiškėjo atstovas, be kita ko, nurodė, kad Konstitucinis Teismas 2011 m. liepos 7 d. ir 2014 m. sausio 24 d. nutarimuose konstatavo, jog Konstitucijoje įtvirtinta Lietuvos geopolitinė orientacija reiškia Lietuvos Respublikos pasirinktą europinę ir transatlantinę integraciją bei pareigą vykdyti su naryste Europos Sąjungoje ir Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijoje susijusius įsipareigojimus. Todėl, Konstituciniam Teismui europinę ir transatlantinę integraciją pripažinus konstitucine vertybe, atitinkamai turėtų būti išaiškintas ir Konstitucijos 12 straipsnis. Taigi Konstitucinio Teismo aktuose suformuota oficialioji konstitucinė doktrina turėtų būti plėtojama taip, kad Seimas turėtų įgaliojimus Lietuvos Respublikos pilietybės įstatyme nustatyti konkretų atskirą atvejį, kada būtų galima turėti dvigubą pilietybę: Lietuvos Respublikos piliečiams, įgijusiems Europos Sąjungos ar Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos valstybės narės pilietybę, turėtų būti suteikta galimybė būti ir Lietuvos Respublikos piliečiais nepriklausomai nuo jų išvykimo iš Lietuvos Respublikos laiko. Tai, be kita ko, padėtų įgyvendinti Konstitucijoje ir oficialiojoje konstitucinėje doktrinoje nurodytą

ir konstitucine vertybe pripažintą europinės ir transatlantinės integracijos siekį. Pareiškėjo Seimo atstovas pabrėžė, kad ne tik yra politinė valia ir strateginė būtinybė priimti tokį sprendimą, bet ir turi būti atkreiptas dėmesys į iš esmės pasikeitusias aplinkybes, kurios sudaro prielaidas pakeisti ir prašomuose išaiškinti Konstitucinio Teismo aktuose suformuluotas oficialiosios konstitucinės doktrinos nuostatas. Šiame kontekste pareiškėjo atstovas pažymėjo, kad gana daug Lietuvos Respublikos piliečių išvyko iš Lietuvos gyventi į kitas valstybes, atitinkančias transatlantinės integracijos kriterijų, dalis jų įgijo ir kitos valstybės pilietybę; be to, Jungtinei Karalystei nutarus pasitraukti iš Europos Sąjungos daug joje gyvenančių Lietuvos Respublikos piliečių gali siekti tapti Jungtinės Karalystės piliečiais, o jais tapę netektų Lietuvos Respublikos pilietybės. Pareiškėjo Seimo atstovas pažymėjo ir tai, kad Seimo nariai, taip pat, jo nuomone, rinkėjai yra vieningi dėl prielaidų įgyti dvigubą (daugybinę) pilietybę sudarymo į minėtas valstybes išvykusiems Lietuvos Respublikos piliečiams. Tačiau, jo nuomone, taip pat yra didelė grėsmė, kad referendumas, kuriuo būtų siekiama atitinkamai pakeisti Konstitucijos 12 straipsnio nuostatas, gali ir neišvykti.

Konstitucinis Teismas

konstatuoja:

I

Konstitucinio Teismo įgaliojimai aiškinti savo baigiamuosius aktus ir šio aiškinimo paskirtis

6. Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad nors Konstitucinio Teismo įgaliojimai aiškinti savo nutarimus, kitus baigiamuosius aktus Konstitucijoje *expressis verbis* nėra įtvirtinti, jie neabejotinai kyla iš Konstitucijos – konstitucinio teisinio reguliavimo visumos (*inter alia* konstitucinio teisinės valstybės principo); tokius Konstitucinio Teismo įgaliojimus suponuoja pati Konstitucinio Teismo konstitucinė paskirtis vykdyti konstitucinį teisingumą, garantuoti Konstitucijos viršenybę teisės sistemoje ir konstitucinį teisėtumą (*inter alia* 2006 m. kovo 14 d., 2012 m. lapkričio 29 d., 2013 m. kovo 13 d. sprendimai).

7. Konstitucinio Teismo įstatyme yra įtvirtinti Konstitucinio Teismo įgaliojimai oficialiai aiškinti savo nutarimus, išvadas ir sprendimus; dėl Konstitucinio Teismo nutarimo, išvados ir sprendimo aiškinimo priimamas sprendimas – atskiras dokumentas (61 straipsnis).

Pareiškėjo prašymo kontekste pažymėtina, kad dėl Konstitucinio Teismo nutarimo aiškinimo priimtas sprendimas yra neatskiriamas nuo Konstitucinio Teismo nutarimo; taigi Konstitucinis Teismas gali aiškinti ir savo sprendimus dėl nutarimų (kitų baigiamųjų aktų) išaiškinimo (2010 m. balandžio 20 d. sprendimas).

8. Konstitucinio Teismo nutarimų, kitų baigiamųjų aktų aiškinimo instituto paskirtis – plačiau, išsamiau atskleisti atitinkamų Konstitucinio Teismo nutarimo, kito baigiamojo akto

nuostatų turinį, prasmę, jeigu to reikia, kad būtų užtikrintas deramas to Konstitucinio Teismo nutarimo, kito baigiamojo akto vykdymas, kad tuo Konstitucinio Teismo nutarimu, kitu baigiamuoju aktu būtų vadovaujama (*inter alia* 2010 m. gruodžio 22 d., 2011 m. rugsėjo 5 d., 2016 m. birželio 28 d. sprendimai).

Konstitucinio Teismo nutarimo, kito baigiamojo akto aiškinimas galėtų būti reikšmingas siekiant užtikrinti ne tik tai, kad būtų tinkamai įgyvendintas to akto rezoliucinėje dalyje įtvirtintas sprendimas, bet ir tai, kad teisėkūros procese būtų deramai atsižvelgiama į Konstitucinio Teismo formuojamą oficialiąją konstitucinę doktriną (2012 m. lapkričio 29 d., 2013 m. kovo 13 d. sprendimai).

Konstitucinis Teismas ne kartą yra pabrėžęs, kad Konstitucinio Teismo nutarimo, kito baigiamojo akto aiškinimo paskirtis – nuodugniau paaiškinti tas Konstitucinio Teismo nutarimo, kito baigiamojo akto nuostatas, formuluotes, dėl kurių prasmės yra kilę neaiškumų, o ne tai, kaip konkrečiai jis turėtų būti įgyvendinamas, *inter alia* teisės taikymo srityje.

Šiame kontekste paminėtina, kad pagal Konstitucinio Teismo įstatymą Konstitucinis Teismas teisinių konsultacijų nei dalyvavusiems byloje asmenims, nei kitiems asmenims neteikia (2004 m. balandžio 6 d., 2014 m. rugpjūčio 27 d. sprendimai).

9. Konstitucinio Teismo įstatymo 61 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad Konstitucinis Teismas privalo aiškinti savo nutarimą, sprendimą nekeisdamas jo turinio. Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad ši nuostata, be kita ko, reiškia, jog aiškindamas savo nutarimą Konstitucinis Teismas negali jo turinio aiškinti taip, kad būtų pakeista nutarimo nuostatų prasmė, *inter alia* prasminė elementų, sudarančių nutarimo turinį, visuma, argumentai, motyvai, kuriais grindžiamas tas Konstitucinio Teismo nutarimas.

Aiškinant Konstitucinio Teismo įstatymo 61 straipsnio 3 dalį Konstitucinio Teismo aktuose ne kartą konstatuota ir tai, kad Konstitucinis Teismas negali aiškinti to, ko jis toje konstitucinės justicijos byloje, kurioje buvo priimtas prašomas išaiškinti nutarimas, netyrė; tai būtų atskiro tyrimo dalykas. Prašymo išaiškinti Konstitucinio Teismo nutarimą, kitą baigiamąjį aktą nagrinėjimas nesuponuoja naujos konstitucinės justicijos bylos.

9.1. Atsižvelgiant į tai pažymėtina, jog prašymu išaiškinti Konstitucinio Teismo nutarimą, kitą baigiamąjį aktą negali būti siekiama, kad būtų įvertinta teisinio reguliavimo atitiktis Konstitucijai; teisinio reguliavimo atitikties Konstitucijai įvertinimas gali būti tik naujos konstitucinės justicijos bylos tyrimo dalykas.

9.2. Pareiškėjo prašymo kontekste pažymėtina, jog prašymu išaiškinti Konstitucinio Teismo nutarimą, kitą baigiamąjį aktą juo labiau negali būti siekiama, kad būtų įvertinta faktinė padėtis, susiklosčiusi pritaikius tam tikrą teisinį reguliavimą. Pažymėtina ir tai, kad pagal Konstitucijos 102 straipsnio 1 dalį, 105 straipsnį Konstitucinis Teismas neturi įgaliojimų tirti faktinės padėties

atitiktį Konstitucijai. Konstitucinis Teismas konstitucinį teisingumą vykdo tirdamas, ar įstatymai ir kiti Seimo aktai, Respublikos Prezidento aktai, Vyriausybės aktai neprieštarauja Konstitucijai (*inter alia* 2001 m. liepos 12 d. nutarimas).

9.3. Paminėtina ir tai, kad aiškindamas savo baigiamuosius aktus Konstitucinis Teismas jų neperžiūri, taip pat jis negali remtis kitokiais motyvais nei išdėstytieji aiškinamo baigiamojo akto motyvuojamąjoje dalyje ir išaiškinti baigiamojo akto kitaip, nei nuspręsta jo rezoliucinėje dalyje (2013 m. kovo 13 d. sprendimas).

10. Pažymėtina, kad Konstitucinis Teismas vykdo konstitucinę teisminę kontrolę; Konstitucinis Teismas – savarankiškas ir nepriklausomas teismas – vykdo konstitucinį teisingumą, garantuoja Konstitucijos viršenybę teisės sistemoje ir konstitucinį teisėtumą (*inter alia* 2006 m. birželio 6 d. nutarimas, 2012 m. gruodžio 19 d., 2013 m. kovo 13 d. sprendimai). Konstitucinis Teismas privalo užtikrinti konstitucinės jurisprudencijos tęstinumą (nuoseklumą, neprieštaringumą) ir savo sprendimų prognozuojamumą remdamasis savo jau suformuota oficialiąja konstitucine doktrina ir precedентаis (*inter alia* 2006 m. lapkričio 21 d. sprendimas, 2012 m. rugsėjo 5 d. nutarimas, 2013 m. kovo 13 d. sprendimas).

Pažymėtina ir tai, kad Konstitucinis Teismas yra teisinė, o ne politinė institucija; Konstitucinis Teismas pagal Konstituciją jo kompetencijai priskirtus teisinius klausimus sprendžia remdamasis tik teisiniais argumentais, *inter alia* savo jau suformuota oficialiąja konstitucine doktrina ir precedентаis; Konstitucinio Teismo baigiamųjų aktų aiškinimo negali lemti atsitiktiniai (teisės požiūriu) veiksniai (pavyzdžiui, Konstitucinio Teismo sudėties pasikeitimas); Konstitucinis Teismas savo baigiamųjų aktų negali aiškinti remdamasis *inter alia* politinio tikslingumo argumentais, politinių partijų ar kitokių visuomenės organizacijų dokumentais, politikų nuomonėmis ar vertinimais, politologiniais ar sociologiniais tyrimais, visuomenės apklausų rezultatais; priešingu atveju atsirastų prielaidų abejoti Konstitucinio Teismo nešališkumu, kiltų grėsmė jo nepriklausomumui, pačios Konstitucijos, *inter alia* oficialiosios konstitucinės doktrinos, stabilumui (2013 m. kovo 13 d. sprendimas).

11. Konstitucinio Teismo jurisprudencijoje ne kartą konstatuota, kad oficialiosios konstitucinės doktrinos vienodumas ir tęstinumas suponuoja būtinybę kiekvieną aiškinamą Konstitucinio Teismo nutarimo, kito baigiamojo akto nuostatą aiškinti atsižvelgiant į visą oficialų konstitucinį doktrininį kontekstą, taip pat į kitas Konstitucijos nuostatas (eksplicitines ir implicitines), susijusias su Konstitucijos nuostata (-omis), kurią (-ias) aiškinant Konstitucinio Teismo nutarime, kitame baigiamajame akte buvo suformuluota atitinkama oficiali konstitucinė doktrininė nuostata. Jokia Konstitucinio Teismo nutarimo, kito baigiamojo akto oficiali konstitucinė doktrininė nuostata negali būti aiškinama izoliuotai, ignoruojant prasmines ir sistemines jos sąsajas su kitomis oficialiomis konstitucinėmis doktrininėmis nuostatomis, išdėstytomis tame Konstitucinio

Teismo nutarime, kitame baigiamajame akte, kituose Konstitucinio Teismo aktuose, taip pat su kitomis Konstitucijos nuostatomis (eksplicitinėmis ir implicitinėmis).

12. Konstitucinio Teismo jurisprudencijoje aiškinant Konstitucijos 107 straipsnio 2 dalį, kurioje nustatyta, kad Konstitucinio Teismo sprendimai klausimais, kuriuos Konstitucija priskiria jo kompetencijai, yra galutiniai ir neskundžiami, ne kartą pabrėžta, jog formuluotė „yra galutiniai ir neskundžiami“ reiškia ir tai, kad Konstitucinio Teismo nutarimai, išvados, sprendimai, kuriais baigiama konstitucinės justicijos byla, t. y. Konstitucinio Teismo baigiamieji aktai, yra privalomi visoms valdžios institucijoms, teismams, įmonėms, įstaigoms bei organizacijoms, pareigūnams ir piliečiams, neišskiriant nė paties Konstitucinio Teismo: Konstitucinio Teismo baigiamieji aktai yra privalomi ir pačiam Konstituciniam Teismui, jie suvaržo Konstitucinį Teismą tuo požiūriu, kad jis negali jų pakeisti arba peržiūrėti, jeigu tam nėra konstitucinio pagrindo.

Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs ir tai, kad oficialiai aiškinant Konstitucinio Teismo nutarimus, kitus baigiamuosius aktus oficialioji konstitucinė doktrina nėra koreguojama; oficialiosios konstitucinės doktrinos koregavimas (kuris, be abejo, visada turi būti konstituciškai pagrindžiamas ir eksplicitiškai motyvuojamas atitinkamame Konstitucinio Teismo akte) sietinas su naujų konstitucinės justicijos bylų nagrinėjimu ir naujų Konstitucinio Teismo precedentų sukūrimu jose, bet ne su Konstitucinio Teismo nutarimų, kitų baigiamųjų aktų nuostatų oficialiu aiškinimu.

II

Pareiškėjo Seimo prašymo dalis, dėl kurios Konstitucinis Teismas neteiks išaiškinimo

13. Kaip minėta, pareiškėjas Seimas prašo išaiškinti, be kita ko, ar „santykinai didelis asmenų, pagal galiojantį teisinį reglamentavimą turinčių Lietuvos Respublikos ir tuo pačiu metu kitos valstybės pilietybę, skaičius (22 913) neprieštarauja Konstitucinio Teismo suformuluotai teisinei doktrinai, numatančiai, kad „dvigubos pilietybės atvejai turi būti ypač reti – išimtiniai“; ar toks santykinai didelis dvigubą pilietybę jau turinčių asmenų skaičius nesuponuoja, kad, laikantis teisinio lygiateisiškumo principo, analogiškas teisinis reglamentavimas turėtų būti taikomas ir kitai išvykusiųjų kategorijai – tiems Lietuvos Respublikos piliečiams, kurie iš Lietuvos išvyko po 1990 m. kovo 11 d., kadangi vienintelis iš Konstitucinio Teismo doktrinos kylantis (kiekybinis) kriterijus, pagal kurį šiai kategorijai priklausantiems asmenims nėra suteikiama teisė įgyti dvigubą pilietybę, – siekiant, „kad pagal Konstituciją negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, pagal kurį dvigubos pilietybės atvejai būtų ne ypač retos išimtys, bet paplitęs reiškinys“ – neatitinka realybėje susiformavusios teisinės praktikos“.

14. Šiame kontekste pažymėtina, kad, kaip minėta, Konstituciniam Teismui pateiktais Valstybės įmonės Registrų centro Gyventojų registro departamento turimais duomenimis, 25 423 Lietuvos Respublikos piliečiai turi dvigubą (daugybę) pilietybę, bendras Lietuvos

Respublikos piliečių skaičius – 3 419 696 asmenys. Taigi šiuo metu dvigubą (daugybę) pilietybę turi 0,74 proc. visų Lietuvos Respublikos piliečių.

15. Pareiškėjas prašo išaiškinti, be kita ko, ar „santykinai didelis asmenų, pagal galiojantį teisinį reglamentavimą turinčių Lietuvos Respublikos ir tuo pačiu metu kitos valstybės pilietybę, skaičius (22 913) neprieštarauja Konstitucinio Teismo suformuluotai teisinei doktrinai, numatančiai, kad „dvigubos pilietybės atvejai turi būti ypač reti – išimtiniai““.

Pažymėtina, kad Konstitucinis Teismas formuoja oficialiąją konstitucinę doktriną: Konstitucinio Teismo aktuose yra aiškinamos Konstitucijos nuostatos – normos ir principai; oficialiojoje konstitucinėje doktrinoje yra *inter alia* atskleidžiama įvairių konstitucinių nuostatų turinys, jų tarpusavio sąsajos, konstitucinių vertybių pusiausvyra, konstitucinio teisinio reguliavimo, kaip visumos, esmė; oficialioji konstitucinė doktrina – tai Konstitucijos nuostatų (Konstitucijos normų ir principų) oficiali samprata (oficialus išaiškinimas) (2012 m. rugsėjo 5 d. nutarimas).

Taigi pareiškėjo prašymas traktuotinas kaip prašymas išaiškinti, ar taikant Lietuvos Respublikos pilietybės santykių teisinį reguliavimą susiklosčiusi jo nurodyta praktika yra suderinama su Konstitucija.

16. Kaip minėta, Konstitucinio Teismo baigiamojo akto aiškinimo paskirtis – nuodugniau paaiškinti tas Konstitucinio Teismo baigiamojo akto nuostatas, formuluotes, dėl kurių prasmės yra kilę neaiškumų.

Minėta, jog prašymu išaiškinti Konstitucinio Teismo nutarimą, kitą baigiamąjį aktą negali būti siekiama, kad būtų įvertinta teisinio reguliavimo atitiktis Konstitucijai; teisinio reguliavimo atitikties Konstitucijai įvertinimas gali būti tik naujos konstitucinės justicijos bylos tyrimo dalykas; prašymu išaiškinti Konstitucinio Teismo nutarimą, kitą baigiamąjį aktą juo labiau negali būti siekiama, kad būtų įvertinta faktinė padėtis, susiklosčiusi pritaikius tam tikrą teisinį reguliavimą.

Minėta ir tai, kad Konstitucinis Teismas negali aiškinti to, ko jis toje konstitucinės justicijos byloje, kurioje buvo priimtas prašomas išaiškinti nutarimas, netyrė; tai būtų atskiro tyrimo dalykas. Šiame kontekste paminėtina, kad Konstitucinis Teismas nėra tyręs galiojančio teisinio reguliavimo, kurį taikant, pareiškėjo teigimu, susiklostė jo nurodyta faktinė padėtis („santykinai didelis asmenų, pagal galiojantį teisinį reglamentavimą turinčių Lietuvos Respublikos ir tuo pačiu metu kitos valstybės pilietybę, skaičius“), atitikties Konstitucijai.

Taigi Konstitucinis Teismas pagal pareiškėjo prašymą neaiškins, ar „santykinai didelis asmenų, pagal galiojantį teisinį reglamentavimą turinčių Lietuvos Respublikos ir tuo pačiu metu kitos valstybės pilietybę, skaičius (22 913) neprieštarauja Konstitucinio Teismo suformuluotai teisinei doktrinai“.

17. Pareiškėjas taip pat prašo išaiškinti, ar „santykinai didelis dvigubą pilietybę jau turinčių asmenų skaičius nesuponuoja, kad, laikantis teisinio lygiateisiškumo principo, analogiškas teisinis

reglamentavimas turėtų būti taikomas ir kitai išvykusiųjų kategorijai – tiems Lietuvos Respublikos piliečiams, kurie iš Lietuvos išvyko po 1990 m. kovo 11 d., kadangi vienintelis iš Konstitucinio Teismo doktrinos kylantis (kiekybinis) kriterijus, pagal kurį šiai kategorijai priklausantiems asmenims nėra suteikiama teisė įgyti dvigubą pilietybę, – siekiant, „kad pagal Konstituciją negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, pagal kurį dvigubos pilietybės atvejai būtų ne ypač retos išimtys, bet paplitęs reiškinys“ – neatitinka realybėje susiformavusios teisinės praktikos“.

Toks pareiškėjo prašymas traktuotinas kaip prašymas išaiškinti galimybę įstatymu nustatyti Lietuvos Respublikos pilietybės teisinį reguliavimą, grindžiamą oficialiosios konstitucinės doktrinos nuostatos, kad pagal Konstituciją negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, pagal kurį dvigubos pilietybės atvejai būtų ne ypač retos išimtys, bet paplitęs reiškinys, kaip neatitinkančios „realybėje susiformavusios teisinės praktikos“, peržiūra (koregavimu).

18. Pažymėtina, kad Konstitucinis Teismas 2013 m. kovo 13 d. sprendime išaiškino, jog teisinis reguliavimas, pagal kurį Lietuvos Respublikos piliečiai, po Lietuvos Respublikos nepriklausomybės atkūrimo 1990 m. kovo 11 d. išvykę iš Lietuvos Respublikos gyventi į kitas valstybes ir įgiję tų valstybių pilietybę, galėtų būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės piliečiai, būtų nesuderinamas su Konstitucijos 12 straipsnio 2 dalimi, nes juo būtų sudarytos prielaidos dvigubai (daugybinei) pilietybei būti ne ypač reta išimtimi, o plačiai paplitusiu reiškiniu.

Minėta, kad aiškindamas savo baigiamuosius aktus Konstitucinis Teismas jų neperžiūri, taip pat jis negali remtis kitokiais motyvais nei išdėstytieji aiškinamo baigiamojo akto motyvuojamojoje dalyje ir išaiškinti baigiamojo akto kitaip, nei nuspręsta jo rezoliucinėje dalyje. Taip pat minėta, kad oficialiai aiškinant Konstitucinio Teismo nutarimus, kitus baigiamuosius aktus oficialioji konstitucinė doktrina nėra koreguojama.

Taigi Konstitucinis Teismas pagal pareiškėjo prašymą neaiškins, ar „santykinai didelis dvigubą pilietybę jau turinčių asmenų skaičius nesuponuoja, kad, laikantis teisinio lygiateisiškumo principo, analogiškas teisinis reglamentavimas turėtų būti taikomas ir kitai išvykusiųjų kategorijai – tiems Lietuvos Respublikos piliečiams, kurie iš Lietuvos išvyko po 1990 m. kovo 11 d., kadangi vienintelis iš Konstitucinio Teismo doktrinos kylantis (kiekybinis) kriterijus, pagal kurį šiai kategorijai priklausantiems asmenims nėra suteikiama teisė įgyti dvigubą pilietybę, – siekiant, „kad pagal Konstituciją negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, pagal kurį dvigubos pilietybės atvejai būtų ne ypač retos išimtys, bet paplitęs reiškinys“ – neatitinka realybėje susiformavusios teisinės praktikos“.

19. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, Konstitucinis Teismas neaiškins, ar „santykinai didelis asmenų, pagal galiojantį teisinį reglamentavimą turinčių Lietuvos Respublikos ir tuo pačiu metu kitos valstybės pilietybę, skaičius (22 913) neprieštarauja Konstitucinio Teismo suformuluotai teisei doktrinai, numatančiai, kad „dvigubos pilietybės atvejai turi būti ypač reti – išimtiniai“; ar

toks santykinai didelis dvigubą pilietybę jau turinčių asmenų skaičius nesuponuoja, kad, laikantis teisinio lygiateisiškumo principo, analogiškas teisinis reglamentavimas turėtų būti taikomas ir kitai išvykusiųjų kategorijai – tiems Lietuvos Respublikos piliečiams, kurie iš Lietuvos išvyko po 1990 m. kovo 11 d., kadangi vienintelis iš Konstitucinio Teismo doktrinos kylantis (kiekybinis) kriterijus, pagal kurį šiai kategorijai priklausantiems asmenims nėra suteikiama teisė įgyti dvigubą pilietybę, – siekiant, „kad pagal Konstituciją negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, pagal kurį dvigubos pilietybės atvejai būtų ne ypač retos išimtys, bet paplitęs reiškinys“ – neatitinka realybėje susiformavusios teisinės praktikos“.

III

Konstitucinio Teismo 2003 m. gruodžio 30 d., 2006 m. lapkričio 13 d. nutarimų, 2013 m. kovo 13 d. sprendimo nuostatų aiškinimas

20. Kaip minėta, iš pareiškėjo Seimo prašymo matyti, kad jis prašo išaiškinti, be kita ko, ar Konstitucinio Teismo 2006 m. lapkričio 13 d. nutarimo motyvuojamosios dalies II skyriaus 10 punkto ir III skyriaus 34.3 punkto nuostata „Pabrėžtina, kad Konstitucijos 12 straipsnio nuostata, jog asmuo gali būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės piliečiu tik atskirais įstatymo numatytais atvejais, reiškia, kad tokie įstatymo nustatyti atvejai gali būti tik labai reti (atskiri), kad dvigubos pilietybės atvejai turi būti ypač reti – išimtiniai, kad pagal Konstituciją negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, pagal kurį dvigubos pilietybės atvejai būtų ne ypač retos išimtys, bet paplitęs reiškinys“ ir Konstitucinio Teismo 2013 m. kovo 13 d. sprendimo rezoliucinės dalies 1 punkto nuostata „Išaiškinti, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimo <...> motyvuojamosios dalies IV skyriaus 4 punkto ir Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2006 m. lapkričio 13 d. nutarimo <...> motyvuojamosios dalies III skyriaus 34.3 punkto, II skyriaus 10 punkto nuostatos: „Nustatydamas Lietuvos Respublikos pilietybės įgijimo pagrindus ir reguliuodamas pilietybės įgijimo ir netekimo tvarką, įstatymų leidėjas turi diskreciją. Tačiau tai darydamas įstatymų leidėjas negali paneigti pilietybės instituto prigimties ir prasmės, jis turi paisyti konstitucinio reikalavimo, kad Lietuvos Respublikos pilietis kartu gali būti ir kitos valstybės piliečiu tik atskirais įstatymo nustatytais atvejais. Pabrėžtina, kad Konstitucijos 12 straipsnio nuostata, jog asmuo gali būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės piliečiu tik atskirais įstatymo nustatytais atvejais, reiškia, kad tokie įstatymo nustatyti atvejai gali būti tik labai reti (atskiri), kad dvigubos pilietybės atvejai turi būti ypač reti – išimtiniai, kad pagal Konstituciją negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, pagal kurį dvigubos pilietybės atvejai būtų ne ypač retos išimtys, bet paplitęs reiškinys. Pagal Konstituciją negalimas ir toks Pilietybės įstatymo nuostatų, įtvirtinančių galimybę tuo pat metu būti Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės piliečiu, plečiamasis aiškinimas, pagal kurį dviguba pilietybė būtų ne atskiros, ypač retos išimtys, bet paplitęs reiškinys“ – *inter alia* reiškia, kad, nepadarius Lietuvos Respublikos Konstitucijos pataisų

jos nustatyta tvarka, įstatymu negalima nustatyti, jog Lietuvos Respublikos piliečiai, po Lietuvos Respublikos nepriklausomybės atkūrimo 1990 m. kovo 11 d. išvykę iš Lietuvos Respublikos gyventi į kitas valstybes ir įgiję tų valstybių pilietybę, gali būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės piliečiai“ suteikia galimybę Seimui, nepakeitus Konstitucijos 12 straipsnio nuostatų Konstitucijoje nustatyta tvarka, Lietuvos Respublikos pilietybės įstatyme nustatyti teisinį reguliavimą, pagal kurį Lietuvos Respublikos piliečiai, po Lietuvos Respublikos nepriklausomybės atkūrimo 1990 m. kovo 11 d. išvykę iš Lietuvos Respublikos ir įgiję Europos Sąjungos ar Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos valstybės narės pilietybę, galėtų būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės piliečiai.

21. Šiame kontekste pažymėtina, kad, kaip minėta, dėl Konstitucinio Teismo nutarimo aiškinimo priimtas sprendimas yra neatskiriamas nuo Konstitucinio Teismo nutarimo.

Todėl pagal pareiškėjo Seimo prašymą aiškinant nurodytą Konstitucinio Teismo 2013 m. kovo 13 d. sprendimo rezoliucinės dalies 1 punkto nuostatą, suformuluotą aiškinant ne tik Konstitucinio Teismo 2006 m. lapkričio 13 d. nutarimo motyvuojamosios dalies II skyriaus 10 punkto ir III skyriaus 34.3 punkto nuostatą, bet ir tą pačią nuostatą, išdėstytą Konstitucinio Teismo 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimo motyvuojamosios dalies IV skyriaus 4 punkte, kartu aiškinama ir atitinkama Konstitucinio Teismo 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimo nuostata.

Taigi Konstitucinis Teismas pagal pareiškėjo Seimo prašymą jo nurodytu aspektu aiškina nurodytą Konstitucinio Teismo 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimo motyvuojamosios dalies IV skyriaus 4 punkto, 2006 m. lapkričio 13 d. nutarimo motyvuojamosios dalies II skyriaus 10 punkto ir III skyriaus 34.3 punkto nuostatą, taip pat nurodytą 2013 m. kovo 13 d. sprendimo rezoliucinės dalies 1 punkto nuostatą.

22. Iš pareiškėjo Seimo prašymo matyti, kad nurodytas Konstitucinio Teismo 2003 m. gruodžio 30 d., 2006 m. lapkričio 13 d. nutarimų ir 2013 m. kovo 13 d. sprendimo nuostatas prašoma išaiškinti tuo aspektu, ar, nepakeitus Konstitucijos 12 straipsnio nuostatų Konstitucijoje nustatyta tvarka, Seimas gali įstatymu nustatyti tokį teisinį reguliavimą, pagal kurį Lietuvos Respublikos piliečiai, po Lietuvos Respublikos nepriklausomybės atkūrimo 1990 m. kovo 11 d. išvykę iš Lietuvos Respublikos ir įgiję Europos Sąjungos arba (ir) Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos valstybės narės pilietybę, galėtų būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės piliečiai.

Pareiškėjas pabrėžia, kad, siekiant išlaikyti iš Lietuvos į kitas valstybes išvykusių Lietuvos Respublikos piliečių ryšius su Lietuva, būtina leisti jiems būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės piliečiais. Pareiškėjas šią būtinybę sieja su, be kita ko, po prašomų išaiškinti Konstitucinio Teismo baigiamųjų aktų priėmimo, jo nuomone, iš esmės pasikeitusiomis aplinkybėmis: pasak pareiškėjo, labai daug Lietuvos Respublikos piliečių išvyko gyventi į kitas valstybes ir įgijo kitų

valstybių pilietybę; padaugėjo į kitas valstybes išvykusių Lietuvos Respublikos piliečių santuokų su kitų valstybių piliečiais, tokias santuokas sudariusiems asmenims gimę vaikai įgijo kitos valstybės pilietybę; be to, Jungtinei Karalystei nutarus pasitraukti iš Europos Sąjungos, daug joje gyvenančių Lietuvos Respublikos piliečių gali siekti tapti Jungtinės Karalystės piliečiais, o jais tapę netektų Lietuvos Respublikos pilietybės. Kitaip tariant, pareiškėjo nuomone, dėl minėtų pasikeitusių aplinkybių jo nurodytu teisiniu reguliavimu turėtų būti sudarytos prielaidos didelei daliai Lietuvos Respublikos piliečių kartu būti ir Europos Sąjungos arba (ir) Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos valstybių narių piliečiais.

Taigi pareiškėjo prašymas traktuotinas kaip prašymas išaiškinti, ar, pasikeitus faktinėms aplinkybėms, pagal Konstituciją neatsirado prielaidų tokiam teisiniui reguliavimui, pagal kurį Lietuvos Respublikos piliečiai galėtų kartu būti ir Europos Sąjungos arba (ir) Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos valstybių narių piliečiai.

Pažymėtina, kad pareiškėjo atstovas, teikdamas paaiškinimus Konstitucinio Teismo posėdyje, šį pareiškėjo prašymą siejo su poreikiu koreguoti prašomuose išaiškinti Konstitucinio Teismo aktuose suformuotos oficialiosios konstitucinės doktrinos nuostatas ir nurodė, kad iš esmės pasikeitusios aplinkybės turėtų sudaryti prielaidas pakeisti ir aktualias oficialiosios konstitucinės doktrinos nuostatas.

23. Šiame kontekste pažymėtina, kad, kaip minėta, Konstitucinio Teismo baigiamųjų aktų aiškinimo instituto paskirtis – plačiau, išsamiau atskleisti atitinkamų Konstitucinio Teismo baigiamojo akto nuostatų turinį, prasmę, jeigu to reikia, kad būtų užtikrintas deramas to Konstitucinio Teismo baigiamojo akto vykdymas, kad tuo Konstitucinio Teismo baigiamuoju aktu būtų vadovaujamasi; aiškindamas savo nutarimą Konstitucinis Teismas negali jo turinio aiškinti taip, kad būtų pakeista nutarimo nuostatų prasmė, *inter alia* prasminė elementų, sudarančių nutarimo turinį, visuma, argumentai, motyvai, kuriais grindžiamas tas Konstitucinio Teismo nutarimas; aiškindamas savo baigiamuosius aktus Konstitucinis Teismas jų neperžiūri, taip pat jis negali remtis kitokiais motyvais nei išdėstytieji aiškinamo baigiamojo akto motyvuojamajame dalyje ir išaiškinti baigiamojo akto kitaip, nei nuspręsta jo rezoliucinėje dalyje.

Pažymėtina ir tai, kad, kaip minėta, oficialiai aiškinant Konstitucinio Teismo baigiamuosius aktus oficialioji konstitucinė doktrina nėra koreguojama; oficialiosios konstitucinės doktrinos koregavimas sietinas su naujų konstitucinės justicijos bylų nagrinėjimu ir naujų Konstitucinio Teismo precedentų sukūrimu jose, bet ne su Konstitucinio Teismo baigiamųjų aktų nuostatų oficialiu aiškinimu.

Taip pat minėta, kad Konstitucinis Teismas yra teisinė, o ne politinė institucija; Konstitucinis Teismas pagal Konstituciją jo kompetencijai priskirtus teisinius klausimus sprendžia remdamasis tik teisiniais argumentais, *inter alia* savo jau suformuota oficialiąja konstitucine

doktrina ir precedentais; Konstitucinis Teismas savo baigiamųjų aktų negali aiškinti remdamasis *inter alia* politinio tikslingumo argumentais, politinių partijų ar kitokių visuomenės organizacijų dokumentais, politikų nuomonėmis ar vertinimais, politologiniais ar sociologiniais tyrimais, visuomenės apklausų rezultatais; priešingu atveju atsirastų prielaidų abejoti Konstitucinio Teismo nešališkumu, kiltų grėsmė jo nepriklausomumui, pačios Konstitucijos, *inter alia* oficialiosios konstitucinės doktrinos, stabilumui.

23.1. Taigi pareiškėjo prašymo kontekste pabrėžtina, kad aiškinant Konstitucinio Teismo baigiamuosius aktus oficialioji konstitucinė doktrina negali būti koreguojama; Konstitucinio Teismo baigiamųjų aktų aiškinimo negali lemti ir tam tikri po jų priėmimo įvykę socialiniai ir demografiniai pokyčiai, politinio tikslingumo argumentai. Todėl Konstitucinis Teismas, pagal pareiškėjo prašymą aiškindamas 2003 m. gruodžio 30 d., 2006 m. lapkričio 13 d. nutarimų ir 2013 m. kovo 13 d. sprendimo nuostatas, negali šiuose Konstitucinio Teismo aktuose suformuluotų oficialiosios konstitucinės doktrinos nuostatų aiškinti kitaip, negali nukrypti nuo kitų šių aktų motyvuojamųjų ir rezoliucinių dalių nuostatų.

23.2. Pareiškėjo prašymo kontekste pažymėtina, kad socialiniai ir demografiniai pokyčiai, taip pat politinio tikslingumo argumentai negali būti pagrindu koreguoti ir oficialiosios konstitucinės doktrinos nuostatas. Pareiškėjo Seimo prašyme Konstituciniam Teismui nurodytos aplinkybės – Lietuvos Respublika tapo Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos ir Europos Sąjungos nare, labai daug Lietuvos Respublikos piliečių iš Lietuvos išvyko gyventi į kitas valstybes ir įgijo kitos valstybės pilietybę, padaugėjo į kitas valstybes išvykusių Lietuvos Respublikos piliečių santuokų su kitų valstybių piliečiais ir tokias santuokas sudariusiems asmenims gimę vaikai įgijo ir kitos valstybės pilietybę, Jungtinei Karalystei nutarus pasitraukti iš Europos Sąjungos daug joje gyvenančių Lietuvos Respublikos piliečių gali siekti tapti Jungtinės Karalystės piliečiais, o jais tapę netektų Lietuvos Respublikos pilietybės ir kt. – savaime negali pakeisti Konstitucijos 12 straipsnio 2 dalyje nustatyto reguliavimo turinio.

24. Konstitucijos 12 straipsnio 2 dalyje nustatyta: „Išskyrus įstatymo numatytus atskirus atvejus, niekas negali būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės pilietis.“

Aiškindamas Konstitucijos 12 straipsnio 2 dalį, Konstitucinis Teismas 2013 m. kovo 13 d. sprendime, kurio nuostatas prašo išaiškinti pareiškėjas ir kuriame aiškinamos pareiškėjo taip pat prašomos išaiškinti Konstitucinio Teismo 2003 m. gruodžio 30 d., 2006 m. lapkričio 13 d. nutarimų nuostatos, be kita ko, pažymėjo:

– Konstitucijos 12 straipsnio 2 dalyje įtvirtintas bendras draudimas turėti ir Lietuvos Respublikos, ir kitos valstybės pilietybę: „niekas negali būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės pilietis“; tačiau šis Konstitucijoje įtvirtintas dvigubos pilietybės draudimas nėra

absolūtus – pagal Konstitucijos 12 straipsnio 2 dalį įstatyme gali ir turi būti numatyti atskiri atvejai, kada asmuo gali būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės pilietis;

- Konstitucijos 12 straipsnio 2 dalies formuluotė „išskyrus įstatymo numatytus atskirus atvejus“ reiškia, kad įstatymu, kuriuo reguliuojami pilietybės santykiai, gali būti nustatyti tik išimtiniai atvejai, kada asmuo gali būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės pilietis, t. y. teisinis reguliavimas turi būti toks, kad dvigubos (daugybinės) pilietybės atvejai būtų tokios pilietybės draudimo, išreikšto formuluote „niekas negali“, išimtis, o ne šį draudimą paneigianti taisyklė; pagal Konstituciją negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, pagal kurį dvigubos pilietybės atvejai būtų ne ypač retos išimtys, bet paplitęs reiškinys;

- nustatydamas Lietuvos Respublikos pilietybės įgijimo pagrindus ir reguliuodamas pilietybės įgijimo ir netekimo tvarką, įstatymų leidėjas turi diskreciją; tai darydamas įstatymų leidėjas negali paneigti pilietybės instituto prigimties ir prasmės, jis turi paisyti konstitucinio reikalavimo, kad Lietuvos Respublikos pilietis gali būti kartu ir kitos valstybės pilietis tik atskirais įstatymo nustatytais atvejais; pagal Konstituciją įstatymų leidėjas negali vadovautis nuostata, kad dvigubos (daugybinės) pilietybės atvejų nereikia riboti;

- pagal Konstituciją negalimas ir toks Pilietybės įstatymo nuostatų, įtvirtinančių galimybę kartu būti Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės piliečiu, plečiamasis aiškinimas, pagal kurį dviguba pilietybė būtų ne atskiros, ypač retos išimtys, bet paplitęs reiškinys.

Konstitucinis Teismas 2013 m. kovo 13 d. sprendime oficialiosios konstitucinės doktrinos nuostatas aiškino tuo aspektu, ar, nepakeitus Konstitucijos, įstatymu galima nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kad Lietuvos Respublikos piliečiai, po Lietuvos Respublikos nepriklausomybės atkūrimo 1990 m. kovo 11 d. išvykę iš Lietuvos Respublikos gyventi į kitas valstybes ir įgiję tų valstybių pilietybę, galėtų būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės piliečiai. Konstitucinis Teismas pabrėžė, kad tokiu teisiniu reguliavimu, pagal kurį Lietuvos Respublikos piliečiai, po Lietuvos Respublikos nepriklausomybės atkūrimo 1990 m. kovo 11 d. išvykę iš Lietuvos Respublikos gyventi į kitas valstybes ir įgiję tų valstybių pilietybę, galėtų būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės piliečiai, būtų sudarytos prielaidos dvigubai (daugybinei) pilietybei būti ne ypač reta išimtimi, o plačiai paplitusiu reiškiniu, taigi jis būtų nesuderinamas su Konstitucijos 12 straipsnio 2 dalimi.

25. Kaip minėta, pagal pareiškėjo prašymą nurodytas Konstitucinio Teismo 2003 m. gruodžio 30 d., 2006 m. lapkričio 13 d. nutarimų ir 2013 m. kovo 13 d. sprendimo nuostatas prašoma išaiškinti tuo aspektu, ar, nepakeitus Konstitucijos 12 straipsnio nuostatų Konstitucijoje nustatyta tvarka, Seimas gali įstatymu nustatyti tokį teisinį reguliavimą, pagal kurį Lietuvos Respublikos piliečiai, po Lietuvos Respublikos nepriklausomybės atkūrimo 1990 m. kovo 11 d. išvykę iš Lietuvos Respublikos ir įgiję Europos Sąjungos arba (ir) Šiaurės Atlanto Sutarties

Organizacijos valstybės narės pilietybę, galėtų būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės piliečiai.

Taigi pareiškėjas Seimas šiuo atveju prašo išaiškinti, ar pagal Konstituciją dvigubos (daugybinės) pilietybės draudimo išimtį įtvirtinantis teisinis reguliavimas galėtų būti nustatytas Lietuvos Respublikos piliečių, po nurodytos datos išvykusių ne į bet kurią kitą valstybę, bet į Europos Sąjungos arba (ir) Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos valstybę narę ir įgijusių jos pilietybę, atžvilgiu. Vadinasi, pareiškėjas prašo Konstitucinį Teismą aiškinti iš dalies tai, dėl ko šis jau yra patekęs išaiškinimą 2013 m. kovo 13 d. sprendime.

26. Kaip minėta, Konstitucinis Teismas, pagal pareiškėjo prašymą aiškindamas 2003 m. gruodžio 30 d., 2006 m. lapkričio 13 d. nutarimų ir 2013 m. kovo 13 d. sprendimo nuostatas, negali šiuose Konstitucinio Teismo aktuose suformuluotų oficialiosios konstitucinės doktrinos nuostatų aiškinti kitaip, negali nukrypti nuo kitų šių aktų motyvuojamųjų ir rezoliucinių dalių nuostatų.

Todėl Konstituciniam Teismui 2013 m. kovo 13 d. sprendime išaiškinus, jog teisiniu reguliavimu, pagal kurį būtų sudaryta galimybė dvigubą (daugybinę) pilietybę turėti tiems Lietuvos Respublikos piliečiams, kurie po Lietuvos Respublikos nepriklausomybės atkūrimo 1990 m. kovo 11 d. išvyko iš Lietuvos Respublikos gyventi į kitas valstybes ir įgijo tų valstybių pilietybę, būtų sudarytos prielaidos dvigubai (daugybinei) pilietybei būti ne ypač reta išimtimi, o plačiai paplitusiu reiškiniu, nėra pagrindo kitaip vertinti galimybės įstatymu nustatyti tokį teisinį reguliavimą, pagal kurį galimybė turėti dvigubą (daugybinę) pilietybę būtų suteikta po nurodytos datos į Europos Sąjungos arba (ir) Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos valstybes nares išvykusiems ir jų pilietybę įgijusiems Lietuvos Respublikos piliečiams. Priešingai, tokiu teisiniu reguliavimu, kaip pripažįsta ir pats pareiškėjas, taip pat būtų sudarytos prielaidos didelei daliai Lietuvos Respublikos piliečių kartu būti ir kitų valstybių piliečiais, t. y. dvigubai (daugybinei) pilietybei būti ne ypač reta išimtimi, o plačiai paplitusiu reiškiniu.

Pareiškėjo Seimo prašymo kontekste pažymėtina, kad vertinant teisinį reguliavimą, kuriuo būtų sudaryta galimybė be jokių kitų sąlygų Lietuvos Respublikos piliečiams, išvykusiems iš Lietuvos Respublikos gyventi į kitas valstybes po 1990 m. kovo 11 d., kartu būti ir kitų valstybių piliečiais, kaip sudarantį prielaidas dvigubai (daugybinei) pilietybei būti ne ypač reta išimtimi, o plačiai paplitusiu reiškiniu, neturėtų reikšmės tai, kokios kitos valstybės – Europos Sąjungos, Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos valstybės narės ar kitos pilietybė būtų leidžiama turėti.

Vadinasi, toks įstatymu nustatytas teisinis reguliavimas, pagal kurį galimybė turėti dvigubą (daugybinę) pilietybę būtų suteikta po Lietuvos Respublikos nepriklausomybės atkūrimo 1990 m. kovo 11 d. į Europos Sąjungos arba (ir) Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos valstybes nares išvykusiems ir jų pilietybę įgijusiems Lietuvos Respublikos piliečiams, taip pat būtų nesuderinamas su Konstitucijos 12 straipsnio 2 dalimi.

27. Šiame kontekste paminėtina, kad Konstitucijoje yra įtvirtinta Lietuvos valstybės geopolitinė orientacija, suponuojanti Lietuvos Respublikos pasirinktą europinę ir transatlantinę integraciją (2014 m. sausio 24 d., 2015 m. lapkričio 9 d. nutarimai); Lietuvos valstybės geopolitinė orientacija reiškia Lietuvos Respublikos narystę Europos Sąjungoje bei Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijoje ir būtinumą vykdyti atitinkamus su šia naryste susijusius tarptautinius įsipareigojimus (2011 m. liepos 7 d., 2014 m. sausio 24 d., 2015 m. lapkričio 19 d. nutarimai).

27.1. Pažymėtina, kad iš Lietuvos Respublikos narystės Europos Sąjungoje ir Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijoje ir su šia naryste susijusių tarptautinių įsipareigojimų, kartu ir Konstitucijoje įtvirtintos Lietuvos valstybės geopolitinės orientacijos nekyla Lietuvos Respublikos įsipareigojimas sudaryti prielaidas įgyti dvigubą (daugybę) pilietybę į Europos Sąjungos arba (ir) Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos valstybės nares išvykusiems ir jų pilietybę įgijusiems Lietuvos Respublikos piliečiams. Taip pat pažymėtina, kad Europos Sąjungos teisėje nėra nustatyta valstybių narių pareiga teisiniu reguliavimu sudaryti prielaidas savo piliečiams turėti kitų valstybių narių pilietybę.

Pagal Europos Sąjungos sutarties 4 straipsnio 2 dalį Sąjunga gerbia valstybių narių nacionalinį savitumą, neatsiejamą, be kita ko, nuo pagrindinių konstitucinių jų struktūrų. Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 67 straipsnio 1 dalį „Sąjunga sukuria laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, kurioje gerbiamos pagrindinės teisės bei skirtingos valstybių narių teisinės sistemos ir tradicijos“. Taigi Europos Sąjunga gerbia valstybių narių konstitucines ir teises tradicijas, *inter alia* nacionalines konstitucines tradicijas, susijusias su dvigubos (daugybės) pilietybės santykių reglamentavimu.

27.2. Pažymėtina ir tai, kad Konstitucijos tekste Lietuvos valstybės geopolitinės orientacijos pozityvusis aspektas yra išreikštas Konstituciniame akte „Dėl Lietuvos Respublikos narystės Europos Sąjungoje“, jame *inter alia* nustatyti konstituciniai Lietuvos Respublikos narystės Europos Sąjungoje pagrindai, kurių neįtvirtinus Konstitucijoje Lietuva Respublika negalėtų būti visateise Europos Sąjungos nare: Lietuva Respublika, būdama Europos Sąjungos valstybe nare, dalijasi ar patiki Europos Sąjungai valstybės institucijų kompetenciją sutartyse, kuriomis yra grindžiama Europos Sąjunga, numatytoje srityje ir tiek, kad kartu su kitomis Europos Sąjungos valstybėmis narėmis bendrai vykdytų narystės įsipareigojimus šiose srityse, taip pat naudotųsi narystės teisėmis (1 straipsnis); Europos Sąjungos teisės normos yra sudedamoji Lietuvos Respublikos teisinės sistemos dalis. Jeigu tai kyla iš sutarčių, kuriomis grindžiama Europos Sąjunga, Europos Sąjungos teisės normos taikomos tiesiogiai, o teisės normų kolizijos atveju jos turi viršenybę prieš Lietuvos Respublikos įstatymus ir kitus teisės aktus (2 straipsnis) (2014 m. sausio 24 d. nutarimas).

Taigi Konstituciniu aktu „Dėl Lietuvos Respublikos narystės Europos Sąjungoje“ nereguliuojami Lietuvos Respublikos pilietybės, *inter alia* dvigubos (daugybės) pilietybės,

santykiai, todėl juo negalėjo būti pakeista Konstitucijos 12 straipsnio 2 dalies nuostata, kuria ribojama dviguba (daugybinė) pilietybė, ir jis neturi reikšmės jos aiškinimui.

27.3. Paminėtina, kad Konstitucinis Teismas 2006 m. lapkričio 13 d. nutarime yra pažymėjęs, jog Europos Sąjungos pilietybė nekeičia nė vienos valstybės narės nacionalinio pilietybės instituto, taigi ir Lietuvos Respublikos pilietybės instituto, turinio; Lietuvos Respublikos pilietybės atžvilgiu Europos Sąjungos pilietybė yra pridėtinė, papildoma, nes Europos Sąjungos piliečiu gali būti tik asmuo, turintis Europos Sąjungos valstybės narės, šiuo atveju Lietuvos Respublikos, pilietybę.

28. Šiame kontekste pažymėtina, kad, kaip pabrėžta Konstitucinio Teismo 2006 m. lapkričio 13 d. nutarime, 2013 m. kovo 13 d. sprendime, jeigu įstatymų leidėjas vadovaujasi nuostata, kad dvigubos pilietybės nereikia riboti, jis pirmiausia turi imtis atitinkamų Konstitucijos nuostatų, *inter alia* 12 straipsnio, peržiūros ir tai daryti laikydamasis tos tvarkos, kuri nustatyta pačioje Konstitucijoje. Šiame kontekste dar kartą pažymėtina ir tai, kad Konstitucijos 12 straipsnis, kuriame įtvirtinti Lietuvos Respublikos pilietybės santykių teisinio reguliavimo pagrindai, yra Konstitucijos – vientiso akto – I skirsnyje „Lietuvos valstybė“, kurio nuostatoms nustatyta ypač didelė konstitucinė apsauga: pagal Konstitucijos 148 straipsnio 2 dalį Konstitucijos I skirsnio nuostatos gali būti keičiamos tik referendumu. Paminėtina, kad Konstitucijos 12 straipsnio 2 dalies peržiūros Konstitucijoje nustatyta tvarka kriterijumi gali būti ir Konstitucijoje įtvirtinta Lietuvos valstybės geopolitinė orientacija.

Vadinasi, nepadarius Konstitucijos pataisų joje nustatyta tvarka, t. y. referendumu nepakeitus Konstitucijos 12 straipsnio 2 dalies, įstatymu negali būti nustatyta, kad Lietuvos Respublikos piliečiai, po Lietuvos Respublikos nepriklausomybės atkūrimo 1990 m. kovo 11 d. išvykę iš Lietuvos Respublikos ir įgiję Europos Sąjungos arba (ir) Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos valstybės narės pilietybę, gali būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės piliečiai.

29. Šiame kontekste pažymėtina ir tai, kad, kaip 2013 m. kovo 13 d. sprendime pabrėžė Konstitucinis Teismas, Konstitucijos 12 straipsnio 2 dalis yra susijusi su kitomis Konstitucijos nuostatomis, *inter alia* Konstitucijos 56 straipsnio 1 dalies nuostata, jog „Seimo nariu gali būti renkamas Lietuvos Respublikos pilietis, kuris nesusijęs priesaika ar pasižadėjimu užsienio valstybei“, *inter alia* reiškiančia, kad Seimo nariu negali būti renkamas Lietuvos Respublikos pilietis, kuris kartu yra kitos valstybės pilietis. Konstitucinis Teismas, aiškindamas šią Konstitucijos nuostatą, 1998 m. lapkričio 11 d. nutarime pažymėjo, kad bet kokie politinio pobūdžio įsipareigojimai užsienio valstybei – tiek kylantys iš formaliai duotos priesaikos ar pasižadėjimo, tiek atsirandantys kaip politinė pareiga ar politinio lojalumo reikalavimas, susijęs su kitos valstybės pilietybės turėjimu, turėtų būti traktuojami kaip pasižadėjimas užsienio valstybei; svarbiausias

būdas įvykdyti konstitucinę sąlygą – būti „nesusijusiam priesaika ar pasižadėjimu užsienio valstybei“ – yra užsienio valstybės pilietybės atsisakymas.

30. Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus darytina išvada, kad Konstitucinio Teismo 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimo motyvuojamosios dalies IV skyriaus 4 punkto, Konstitucinio Teismo 2006 m. lapkričio 13 d. nutarimo motyvuojamosios dalies II skyriaus 10 punkto ir III skyriaus 34.3 punkto nuostata „Pabrėžtina, kad Konstitucijos 12 straipsnio nuostata, jog asmuo gali būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės piliečiu tik atskirais įstatymo numatytais atvejais, reiškia, kad tokie įstatymo nustatyti atvejai gali būti tik labai reti (atskiri), kad dvigubos pilietybės atvejai turi būti ypač reti – išimtiniai, kad pagal Konstituciją negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, pagal kurį dvigubos pilietybės atvejai būtų ne ypač retos išimtys, bet paplitęs reiškinys“ ir Konstitucinio Teismo 2013 m. kovo 13 d. sprendimo rezoliucinės dalies 1 punkto nuostata „Išaiškinti, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimo <...> motyvuojamosios dalies IV skyriaus 4 punkto ir Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2006 m. lapkričio 13 d. nutarimo <...> motyvuojamosios dalies III skyriaus 34.3 punkto, II skyriaus 10 punkto nuostatos: „Nustatydamas Lietuvos Respublikos pilietybės įgijimo pagrindus ir reguliuodamas pilietybės įgijimo ir netekimo tvarką, įstatymų leidėjas turi diskreciją. Tačiau tai darydamas įstatymų leidėjas negali paneigti pilietybės instituto prigimties ir prasmės, jis turi paisyti konstitucinio reikalavimo, kad Lietuvos Respublikos pilietis kartu gali būti ir kitos valstybės piliečiu tik atskirais įstatymo nustatytais atvejais. Pabrėžtina, kad Konstitucijos 12 straipsnio nuostata, jog asmuo gali būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės piliečiu tik atskirais įstatymo nustatytais atvejais, reiškia, kad tokie įstatymo nustatyti atvejai gali būti tik labai reti (atskiri), kad dvigubos pilietybės atvejai turi būti ypač reti – išimtiniai, kad pagal Konstituciją negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, pagal kurį dvigubos pilietybės atvejai būtų ne ypač retos išimtys, bet paplitęs reiškinys. Pagal Konstituciją negalimas ir toks Pilietybės įstatymo nuostatų, įtvirtinančių galimybę tuo pat metu būti Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės piliečiu, plečiamasis aiškinimas, pagal kurį dviguba pilietybė būtų ne atskiros, ypač retos išimtys, bet paplitęs reiškinys“ – *inter alia* reiškia, kad, nepadarius Lietuvos Respublikos Konstitucijos pataisų jos nustatyta tvarka, įstatymu negalima nustatyti, jog Lietuvos Respublikos piliečiai, po Lietuvos Respublikos nepriklausomybės atkūrimo 1990 m. kovo 11 d. išvykę iš Lietuvos Respublikos gyventi į kitas valstybes ir įgiję tų valstybių pilietybę, gali būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės piliečiai“ *inter alia* reiškia, kad pagal Konstituciją, referendumu nepakeitus Konstitucijos 12 straipsnio 2 dalies, Seimas negali įstatymu nustatyti, kad Lietuvos Respublikos piliečiai, po Lietuvos Respublikos nepriklausomybės atkūrimo 1990 m. kovo 11 d. išvykę iš Lietuvos Respublikos ir įgiję Europos Sąjungos arba (ir) Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos valstybės narės pilietybę, gali būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės piliečiai.

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 102 straipsniu, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 1, 61 straipsniais, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas

nusprendžia:

1. Išaiškinti, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimo (Žin., 2003, Nr. [124-5643](#)) motyvuojamosios dalies IV skyriaus 4 punkto, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2006 m. lapkričio 13 d. nutarimo (Žin., 2006, Nr. [123-4650](#)) motyvuojamosios dalies II skyriaus 10 punkto ir III skyriaus 34.3 punkto nuostata „Pabrėžtina, kad Konstitucijos 12 straipsnio nuostata, jog asmuo gali būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės piliečiu tik atskirais įstatymo numatytais atvejais, reiškia, kad tokie įstatymo nustatyti atvejai gali būti tik labai reti (atskiri), kad dvigubos pilietybės atvejai turi būti ypač reti – išimtiniai, kad pagal Konstituciją negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, pagal kurį dvigubos pilietybės atvejai būtų ne ypač retos išimtys, bet paplitęs reiškinys“ ir Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2013 m. kovo 13 d. sprendimo (Žin., 2013, Nr. [28-1333](#)) rezoliucinės dalies 1 punkto nuostata „Išaiškinti, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimo <...> motyvuojamosios dalies IV skyriaus 4 punkto ir Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2006 m. lapkričio 13 d. nutarimo <...> motyvuojamosios dalies III skyriaus 34.3 punkto, II skyriaus 10 punkto nuostatos: „Nustatydamas Lietuvos Respublikos pilietybės įgijimo pagrindus ir reguliuodamas pilietybės įgijimo ir netekimo tvarką, įstatymų leidėjas turi diskreciją. Tačiau tai darydamas įstatymų leidėjas negali paneigti pilietybės instituto prigimties ir prasmės, jis turi paisyti konstitucinio reikalavimo, kad Lietuvos Respublikos pilietis kartu gali būti ir kitos valstybės piliečiu tik atskirais įstatymo nustatytais atvejais. Pabrėžtina, kad Konstitucijos 12 straipsnio nuostata, jog asmuo gali būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės piliečiu tik atskirais įstatymo nustatytais atvejais, reiškia, kad tokie įstatymo nustatyti atvejai gali būti tik labai reti (atskiri), kad dvigubos pilietybės atvejai turi būti ypač reti – išimtiniai, kad pagal Konstituciją negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, pagal kurį dvigubos pilietybės atvejai būtų ne ypač retos išimtys, bet paplitęs reiškinys. Pagal Konstituciją negalimas ir toks Pilietybės įstatymo nuostatų, įtvirtinančių galimybę tuo pat metu būti Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės piliečiu, plečiamasis aiškinimas, pagal kurį dviguba pilietybė būtų ne atskiros, ypač retos išimtys, bet paplitęs reiškinys“ – *inter alia* reiškia, kad, nepadarius Lietuvos Respublikos Konstitucijos pataisų jos nustatyta tvarka, įstatymu negalima nustatyti, jog Lietuvos Respublikos piliečiai, po Lietuvos Respublikos nepriklausomybės atkūrimo 1990 m. kovo 11 d. išvykę iš Lietuvos Respublikos gyventi į kitas valstybes ir įgiję tų valstybių pilietybę, gali būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės piliečiai“ *inter alia* reiškia, kad pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją, referendumu nepakeitus Lietuvos Respublikos Konstitucijos 12 straipsnio 2 dalies, Lietuvos Respublikos Seimas

negali įstatymu nustatyti, kad Lietuvos Respublikos piliečiai, po Lietuvos Respublikos nepriklausomybės atkūrimo 1990 m. kovo 11 d. išvykę iš Lietuvos Respublikos ir įgiję Europos Sąjungos arba (ir) Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos valstybės narės pilietybę, gali būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės piliečiai.

2. Neaiškinti, ar „santykinai didelis asmenų, pagal galiojantį teisinį reglamentavimą turinčių Lietuvos Respublikos ir tuo pačiu metu kitos valstybės pilietybę, skaičius (22 913) neprieštarauja Konstitucinio Teismo suformuluotai teisinei doktrinai, numatančiai, kad „dvigubos pilietybės atvejai turi būti ypač reti – išimtiniai“; ar toks santykinai didelis dvigubą pilietybę jau turinčių asmenų skaičius nesuponuoja, kad, laikantis teisinio lygiateisiškumo principo, analogiškas teisinis reglamentavimas turėtų būti taikomas ir kitai išvykusiųjų kategorijai – tiems Lietuvos Respublikos piliečiams, kurie iš Lietuvos išvyko po 1990 m. kovo 11 d., kadangi vienintelis iš Konstitucinio Teismo doktrinos kylantis (kiekybinis) kriterijus, pagal kurį šiai kategorijai priklausantiems asmenims nėra suteikiama teisė įgyti dvigubą pilietybę, – siekiant, „kad pagal Konstituciją negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, pagal kurį dvigubos pilietybės atvejai būtų ne ypač retos išimtys, bet paplitęs reiškinys“ – neatitinka realybėje susiformavusios teisinės praktikos“.

Šis Konstitucinio Teismo sprendimas yra galutinis ir neskundžiamas.

Konstitucinio Teismo teisėjai

Elvyra Baltutytė

Gintaras Goda

Vytautas Greičius

Danutė Jočienė

Gediminas Mesonis

Vytas Milius

Daiva Petrylaitė

Janina Stripeikienė

Dainius Žalimas